

Bruxelles, 13 decembrie 2021
(OR. en)

14972/21

AGRI 638
PHYTOSAN 38
AGRILEG 269

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	10 decembrie 2021
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2021) 786 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind punerea în aplicare și eficacitatea măsurilor fitosanitare asociate importurilor pe teritoriul Uniunii

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 786 final.

Anexă: COM(2021) 786 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.12.2021
COM(2021) 786 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind punerea în aplicare și eficacitatea măsurilor fitosanitare asociate importurilor
pe teritoriul Uniunii

Cuprins

1	INTRODUCERE.....	3
2	PROCEDURI DE IMPORT	5
3	CERTIFICATELE FITOSANITARE	6
4	INTERDICȚII.....	8
5	CONTROALELE OFICIALE.....	9
6	CONCLUZII	11

ABREVIERI

PCF: post de control la frontieră

BTSF: programul „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”

AC: autoritate competentă

PC: punct de control

DG SANTE: Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară

EFSA: Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară

UE: Uniunea Europeană

EUROPHYT: sistemul de notificare al Uniunii Europene pentru interceptările fitosanitare

HRP: plante, produse vegetale sau alte obiecte cu risc ridicat

IPPC: Convenția internațională pentru protecția plantelor

ONPP: organizație națională pentru protecția plantelor

OCR: Regulamentul (UE) 2017/625 privind controalele oficiale

CF: certificat fitosanitar

MRP: material de reproducere a plantelor

RNQP: organism dăunător reglementat care nu este de carantină

TRACES-NT: Sistemul de control al comerțului și de expertiză

1 INTRODUCERE

Măsurile privind importurile legate de sănătatea plantelor au drept scop protejarea Uniunii Europene (UE) împotriva introducerii organismelor dăunătoare. Cadrul legislativ al UE pentru măsurile respective s-a bazat pe Directiva 2000/29/CE a Consiliului¹, până în 2019. Acesta a stabilit un sistem bazat pe riscuri și conform cu măsurile sanitare și fitosanitare (SFS) ale Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), deschis, în general, importurilor, cu unele restricții, precum necesitatea unui certificat fitosanitar (CF), cerințe specifice privind importurile și anumite interdicții. De asemenea, acesta a instituit sistemul de controale oficiale privind sănătatea plantelor, organizate și efectuate de statele membre ale UE.

În urma raportului de evaluare a regimului fitosanitar din 2010, a fost identificată necesitatea de a înlocui legislația anterioară. Regulamentul (UE) 2016/2031 (denumit în continuare „regulamentul”) a fost adoptat în 2016 și a început să se aplice de la 14 decembrie 2019. Acest regulament a menținut abordarea bazată pe riscuri și conformitatea cu Acordul SPS al OMC, dar, având în vedere experiența acumulată, au fost introduse măsuri de consolidare a protecției teritoriului Uniunii și de îmbunătățire a gradului de pregătire proactivă pentru gestionarea crizelor.

Având în vedere modificările semnificative aduse regimului de import al UE în domeniul sănătății plantelor, colegiitorii au introdus la articolul 50 din regulament obligația Comisiei de a prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport, până la 14 decembrie 2021, cu scopul de a evalua punerea în aplicare și eficacitatea măsurilor referitoare la importurile în UE, inclusiv o analiză cost-beneficiu, și, după caz, de a prezenta, de asemenea, o propunere legislativă pentru a aborda orice nevoie de modificări.

Domeniul de aplicare al prezentului raport include principalele modificări aduse de regulament, și anume principalele modificări ale măsurilor privind importurile și organizarea controalelor oficiale pentru măsurile respective.

Raportul evaluează (i) impactul includerii în regulament a organismelor dăunătoare reglementate care nu sunt de carantină (*Regulated Non Quarantine Pests* – RNQP) care au făcut anterior obiectul legislației privind producția și comercializarea materialului de reproducere a plantelor² („legislația MRP”), măsurile privind importurile și sistemele de control; (ii) punerea în aplicare și eficacitatea măsurilor de abordare a riscurilor nou-identificate, pentru care ar putea fi avute în vedere diferite măsuri, de la carantina post-import până la interzicerea temporară; (iii) punerea în aplicare și eficacitatea extinderii obligației privind deținerea unui CF pentru plantele și produsele vegetale prezentate la import la mărfuri noi (cu un minimum de 1 % din controalele la frontiere) și la plantele introduse pe teritoriu în bagajele călătorilor; (iv) procedurile actuale de acordare de derogări de la interdicțiile de import, precum și dispozițiile privind interzicerea temporară a anumitor plante, produse vegetale și alte obiecte identificate ca prezentând un risc ridicat, al căror import este permis după efectuarea unei evaluări a riscurilor prezentate de marfă de către Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) pe baza unui dosar tehnic depus de țara de origine interesată, urmată de un act juridic al UE cu condițiile de import pentru marfa respectivă; (v) modificările introduse în ceea ce privește condițiile de import pentru materialele utilizate în scopuri de testare oficială, științifice și în alte scopuri conexe, precum

¹JO L 169, 10.7.2000, p. 1.

² https://ec.europa.eu/food/plants/plant-reproductive-material/legislation/specific-legislation_en

și modificările introduse pentru utilizarea stațiilor de carantină și a instalațiilor de izolare; (vi) impactul asupra punerii în aplicare și a eficacității controalelor la import ca urmare a modificărilor semnificative aduse de regulament, incluzând controalele fitosanitare în temeiul Regulamentului (UE) 2017/625³, Regulamentul privind controalele oficiale (OCR), care a intrat în vigoare în același timp cu regulamentul.

Metodologie

Pentru a răspunde cerințelor din raport, Comisia a stabilit o metodologie care a inclus evaluarea tuturor dovezilor disponibile. Comisia a organizat o consultare a părților interesate⁴ utilizând chestionare privind patru domenii principale în care legislația a introdus modificări: (i) procedurile fitosanitare de import, (ii) utilizarea CF, (iii) interdicțiile de import și (iv) dispozițiile din OCR privind sănătatea plantelor. Chestionarele, care au fost elaborate în consultare cu ONPP din UE și cu asociațiile relevante de la nivelul UE, au avut drept scop obținerea de feedback cu privire la aspectele de politică ale punerii în aplicare și asigurării respectării legislației, precum și cu privire la costuri, beneficii și impacturi, pentru a efectua analiza cost-beneficiu. Invitațiile de a răspunde la chestionare au fost trimise către ONPP din cele 27 de state membre ale UE, către autoritățile competente de certificare (AC) și autoritățile vamale, către 2 instituții ale UE, 48 de asociații relevante de la nivelul UE și 178 de ONPP din afara UE. Asociațiile de la nivelul statelor membre, operatorii, laboratoarele, instituțiile de cercetare și publicul larg au putut accesa chestionarele pe site-ul web al SANTE. În acest din urmă caz, Comisia și ONPP din UE au contribuit la promovarea chestionarelor prin intermediul platformelor de comunicare socială și al altor canale. S-au primit în total 386 de răspunsuri. Nivelul de participare a variat între diferitele categorii de părți interesate și între diferitele chestionare, chestionarul privind OCR înregistrând cea mai scăzută rată de participare a autorităților fitosanitare din UE (15 dintre cele 27 de ONPP din UE) și o participare în general redusă a asociațiilor de la nivelul UE și al statelor membre, a ONPP din afara UE, a operatorilor și a publicului larg.

În plus, datele disponibile publicului, pentru care s-a efectuat o analiză statistică, au fost utilizate din două surse: (i) datele privind interceptările de plante și produse vegetale importate sau comercializate în UE au fost obținute de la EUROPHYT și TRACES-NT pentru perioada 2019-2020 și (ii) datele comerciale au fost analizate pentru perioada 2013-2020. Întrucât mărfurile din regulament nu corespund nomenclaturilor individuale de comerț, s-a efectuat o comparație privind interceptarea și dinamica schimburilor comerciale pentru grupuri de mărfuri afectate de modificarea legislativă.

În sprijinul acestui raport, Comisia a elaborat patru rapoarte tehnice⁵ care conțin informații cu privire la feedbackul primit și o analiză cuprinzătoare a acestui feedback.

³ JO L 95, 7.4.2017, p. 1.

⁴ Organizațiile naționale pentru protecția plantelor (ONPP) din Uniunea Europeană (UE) și din afara UE, autoritățile responsabile cu directivele privind comercializarea (autoritățile competente de certificare), asociațiile la nivelul UE și la nivelul statelor membre (asociații ale UE și ale statelor membre), operatorii și publicul larg.

⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126792>.
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126791>.
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126695>.
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126790>.

În cele din urmă, pentru evaluarea măsurilor legate de OCR, au fost luate în considerare, de asemenea, rezultatele primelor 5 audituri privind controalele importurilor în statele membre. Rapoartele tuturor auditurilor relevante sunt puse la dispoziția publicului⁶.

Analiza Comisiei este îngreunată de trei factori: în primul rând, contribuția parțială a ONPP și asociațiilor din UE și din afara UE în anumite cazuri, care au afectat reprezentativitatea răspunsurilor, precum și contribuția foarte limitată a publicului larg și a operatorilor, care nu au permis o triangulare a constatărilor; în al doilea rând, intervalul foarte scurt dintre intrarea în vigoare a diferitelor dispoziții și cererea de feedback, care a afectat dimensiunea eșantionului pentru analiză; și, în cele din urmă, impactul pandemiei de COVID-19 asupra comerțului și a activităților relevante, în pofida existenței Regulamentului (UE) 2020/466⁷ privind măsurile temporare de limitare a riscurilor în timpul anumitor perturbări grave ale sistemelor de control ale statelor membre determinate de COVID-19.

Din cauza limitărilor menționate mai sus, în anumite cazuri nu au putut fi formulate concluzii privind punerea în aplicare și eficacitatea măsurilor privind importurile. Evaluarea costurilor și a beneficiilor a fost efectuată în măsura posibilului, din cauza reacțiilor dispersate cu privire la datele cantitative solicitate sau analizate prin intermediul literaturii economice. În schimb, a fost efectuată o analiză calitativă aprofundată a costurilor și beneficiilor. În cele din urmă, din aceste motive, Comisia s-a limitat la identificarea subiectelor care merită o analiză suplimentară.

2 PROCEDURI DE IMPORT

De la includerea în regulament a normelor privind RNQP, ONPP au preluat responsabilitatea controalelor oficiale privind RNQP de la AC de certificare. Deși punerea în aplicare a normelor privind RNQP la import ar putea fi considerată eficace în ceea ce privește atingerea obiectivului lor de a asigura conformitatea cu cerințele privind RNQP, 25 % dintre ONPP, 41 % dintre operatori și 5 din 6 AC de certificare au acordat un calificativ negativ din cauza lipsei de coerență între legislația privind sănătatea plantelor și cea privind MRP. Opiniile au fost împărțite în ceea ce privește includerea respectării măsurilor privind RNQP la rubrica „Declarație suplimentară” din CF, dispoziție care nu intră sub incidența articolului 71 alineatul (2) din regulament.

Un beneficiu clar al regulamentului este creșterea eficienței controalelor oficiale, astfel cum se indică în răspunsuri. Aproape două treimi dintre ONPP și AC de certificare au început să efectueze controale simultane pentru RNQP și organisme dăunătoare de carantină odată cu punerea în aplicare a regulamentului, în timp ce doar 30 % făceau deja acest lucru în trecut. Impactul regulamentului asupra resurselor financiare destinate efectuării acestor controale pare a fi minim, deoarece majoritatea AC au declarat că respectivele costuri nu au crescut. Această situație este confirmată și de operatorii privați.

Se pare că există o lipsă de claritate în ceea ce privește acțiunile în cazul neconformităților legate de RNQP. Peste jumătate dintre respondenți resping loturile neconforme și informează țara terță în cauză. Foarte puțini consultă operatorul cu privire la tratamentele speciale. Unii

⁶ https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm.

⁷ JO L 98, 31.3.2020, p. 98.

respondenți ar saluta elaborarea unor orientări relevante. Aproape 75 % dintre respondenți ar fi în favoarea notificării în TRACES-NT a neconformităților legate de RNQP, în scopul transparenței. Cu toate acestea, regulamentul nu reglementează o astfel de notificare.

Din cauza feedbackului insuficient, nu s-a putut efectua o evaluare a utilității articolului 49 pentru măsurile privind riscurile nou identificate legate de organismele dăunătoare.

3 CERTIFICATELE FITOSANITARE

Extinderea obligației privind CF la mărfurile prevăzute în partea B din anexa XI la Regulamentul (UE) 2019/2072 (denumite în continuare „mărfuri noi”), introdusă prin articolul 73 din regulament (denumită în continuare „extinderea CF”), ar putea fi considerată benefică pentru protecția UE împotriva organismelor dăunătoare. Au fost înregistrate beneficii clare: o mai bună trasabilitate, o protecție sporită împotriva organismelor dăunătoare și o mai mare responsabilizare a ONPP din afara UE. În plus, aproximativ 33 % dintre ONPP din afara UE au declarat o îmbunătățire a capacității lor de a detecta organismele dăunătoare în cadrul inspecțiilor prealabile exportului.

În plus, operatorii au declarat, în cea mai mare parte, că extinderea CF nu a afectat condițiile de concurență echitabile sau că au existat modificări pozitive ca urmare a creșterii gradului de conștientizare, a normelor egale și a numărului mai mare de controale.

Potrivit sondajului, 22 % dintre respondenți au considerat că situația generală a sistemului CF s-a îmbunătățit, iar 35 % au considerat că situația a rămas aceeași, în timp ce 15 %, în principal operatori, au declarat că aceasta s-a înrăutățit din cauza lipsei de proporționalitate a noii obligații cu riscurile asociate. Nu a fost posibil să se evalueze dacă tranziția la noua cerință a avut loc fără sincope, întrucât 42 % dintre respondenți au considerat că aceasta a fost fără sincope, iar 38 % au considerat-o problematică [cerințe diferite între mărfurile prevăzute în partea A și partea B din anexa XI, care sunt dificil de explicat operatorilor, de exemplu, numai mărfurile din partea A trebuie să fie notificate în prealabil la posturile de control la frontieră (PCF); distincția între părțile A și B; detectarea semințelor vândute prin intermediul vânzărilor la distanță]. ONPP din afara UE consideră că identificarea noilor mărfuri este în prezent mai complexă, în special utilizarea preconizată care determină necesitatea unui CF. Cu toate acestea, criteriile pentru a distinge aceste mărfuri în trecut, atunci când nu necesitau un CF, au rămas aceleași.

Extinderea CF ar putea fi, de asemenea, considerată benefică pentru funcționarea generală a relațiilor comerciale. Părțile interesate din sectorul privat se confruntă cu o scădere a practicilor frauduloase, o creștere a nivelului de încredere în rândul actorilor din lanțul de aprovizionare, o capacitate îmbunătățită de monitorizare a contractelor și o reducere globală a riscurilor.

În plus, extinderea CF pare să fi crescut gradul de conștientizare cu privire la aspectele legate de sănătatea plantelor în rândul operatorilor, al cetățenilor și al AC.

În ceea ce privește aspectele negative, extinderea CF pare să fi sporit sarcina administrativă și costurile asociate. Asociațiile de la nivelul UE au considerat că volumul de muncă crescut este la fel de important. Trei state membre și-au adaptat sistemele informatice cu costuri limitate, iar unul și-a îmbunătățit instalațiile pentru a efectua inspecții. Patru state membre au crescut nivelul eșantionării și al testării pentru detectarea potențialelor riscuri noi identificate legate de organismele dăunătoare, dar sub 5 %.

Extinderea CF a generat, de asemenea, unele costuri pentru ONPP din afara UE, în principal pentru că acestea au majorat numărul de angajați și au modernizat instalațiile și laboratoarele.

Deși se pare că timpul și costurile pentru finalizarea controalelor la punctele de intrare în UE pentru mărfurile suplimentare au crescut (astfel cum a declarat cea mai mare parte a sectorului privat - 44 %), capacitatea de a face investiții pe termen lung sau de a lua decizii strategice nu a fost grav afectată, întrucât 17 % dintre respondenți consideră că această capacitate este afectată.

Foarte puține respingeri ale transporturilor, în special de semințe, fructe și flori tăiate, au fost raportate din cauza lipsei CF sau a unor CF incomplete pentru noile mărfuri. Toate părțile interesate consultate din UE au declarat că nu au detectat nicio modificare majoră a volumelor importurilor în UE, a producției UE sau a prețurilor pentru noile mărfuri. Răspunsurile ONPP din afara UE, deși limitate, au putut confirma faptul că nu au existat modificări ale volumelor exporturilor către UE și nici costuri mai mari pentru exportatori. Răspunsurile furnizate de părțile interesate sunt în concordanță cu concluzia prezentată în studiul realizat de Soto et al. (2021), potrivit căreia modificarea legislației a avut un efect neglijabil asupra comerțului global cu plante. Verificarea obligatorie a 1 % din noile mărfuri la import a fost considerată de numeroși respondenți neexperimentați drept complexă, în timp ce aproape tot atâția respondenți s-au confruntat cu dificultăți în a distinge mărfurile reglementate „noi” de cele „vechi”, precum și cu lipsa unor proceduri uniforme în toate statele membre.

În ceea ce privește dispoziția de la articolul 71 alineatul (2) din regulament privind includerea în CF a textului integral al cerinței specifice care este îndeplinită, ori de câte ori actul de punere în aplicare respectiv permite opțiuni diferite, peste jumătate dintre respondenți consideră că acesta este mai degrabă clar, în timp ce 32 % găsesc că este mai degrabă neclar. Atât ONPP din UE, cât și cele din afara UE sunt de părere că cerința este clară, însă părțile interesate din sectorul privat consideră contrariul. În pofida aprobării de către toate cele 27 de state membre a clarificărilor furnizate de Comisie, operatorii și reprezentanții acestora au menționat în răspunsurile lor că punerea în aplicare a cerinței nu a fost omogenă în întreaga UE și că aceste abordări diferite au fost dificil de urmat. Cu toate acestea, acest lucru a avut loc numai la începutul punerii în aplicare a cerinței.

Extinderea cerinței privind CF pentru plantele aduse de călători este, de asemenea, considerată benefică, deoarece, potrivit unui procent de peste 80 % dintre părțile interesate, aceasta a condus la o protecție sporită a UE împotriva organismelor dăunătoare. Răspunsurile primite de la publicul larg (17) au fost prea puține pentru a efectua o evaluare.

4 INTERDICȚII

Introducerea pe teritoriul Uniunii a anumitor mărfuri este interzisă în conformitate cu dispozițiile articolului 40 din regulament. Procedura actuală de acordare de derogări de la interdicțiile de import, și anume permiterea importurilor de mărfuri altfel interzise, pe baza informațiilor furnizate de țările interesate, a funcționat relativ bine. Cu toate acestea, ar putea fi avută în vedere o standardizare suplimentară a acestei proceduri. Procedura actuală de acordare a derogărilor de la interdicțiile de import a fost considerată satisfăcătoare de către 47 % dintre respondenți și nesatisfăcătoare de alți 30 %. Nemulțumirea predomină în rândul asociațiilor de la nivelul UE și al statelor membre din cauza proceselor îndelungate, a lipsei de transparență, a bazei științifice limitate și a eforturilor administrative și financiare sporite.

Articolul 42 din Regulamentul privind plantele, produsele vegetale sau alte obiecte cu risc ridicat (HRP) poate fi considerat o dispoziție eficientă în ceea ce privește îmbunătățirea protecției UE împotriva organismelor dăunătoare, astfel cum au confirmat 61 % dintre respondenți, care consideră, de asemenea, că lista HRP inclusă în anexa la Regulamentul (UE) 2018/2019⁸ și procedurile incluse în Regulamentul (UE) 2018/2018⁹ sunt clare. Acest lucru este confirmat, de asemenea, de evaluarea impactului listei HRP asupra probabilității apariției unor focare, o singură asociație considerând că acesta a crescut. Respondenții au fost în general de acord, de asemenea, că rigoarea interdicției este adecvată. Șapte asociații și 4 ONPP au declarat contrariul. În cele din urmă, s-a solicitat o mai mare transparență în ceea ce privește procedura utilizată pentru elaborarea listei HRP.

Pe lângă protecția sporită a UE împotriva organismelor dăunătoare și creșterea gradului de pregătire împotriva potențialelor riscuri nou identificate legate de organismele dăunătoare, menționate de majoritatea respondenților (69 %) (aceasta din urmă a fost atribuită evaluărilor riscurilor prezentate de marfă efectuate), creșterea gradului de conștientizare a necesității de a proteja UE împotriva organismelor dăunătoare a reprezentat un beneficiu suplimentar, menționat de peste 50 % dintre respondenți.

Impactul negativ menționat cel mai frecvent a fost creșterea sarcinii administrative. De fapt, 29 dintre cele 77 de părți interesate consideră că sarcina administrativă a crescut din cauza complexității controalelor la frontieră, a inspecțiilor și a măsurilor de supraveghere. În același timp, resursele suplimentare alocate au sporit capacitatea de a urmări mărfurile incluse în lista HRP și de a identifica HRP deja retrase de pe listă.

Pe lângă cursurile de formare specifică privind aspecte legate de sănătatea plantelor, organizate de Comisie în cadrul BTSF, alte părți interesate, în principal ONPP, au desfășurat activități de formare suplimentare pentru a facilita punerea în aplicare a interdicției de import pentru HRP. DG SANTE, EFSA și 13 dintre cele 21 de ONPP din UE au declarat că și-au intensificat în mod considerabil activitățile de diseminare. Părțile interesate din sectorul privat au apreciat în general în mod pozitiv aceste eforturi de diseminare, în special cele ale EFSA și ONPP.

⁸ JO L 323, 19.12.2018, p. 10-15.

⁹ JO L 323, 19.12.2018, p. 7-9.

Interzicerea importurilor de HRP nu a avut un impact semnificativ asupra pieței interne în ceea ce privește producția internă, prețurile și vânzările sau asupra capacității operatorilor de a exporta HRP ori de a realiza investiții pe termen lung sau asupra numărului efectiv de operatori din sector. Cu toate acestea, operatorii, asociațiile de la nivelul statelor membre și al UE consideră că schimburile comerciale cu HRP sunt mai complexe, în principal din cauza nevoii de furnizori de plante noi. Totuși, aceștia au reușit să înlocuiască speciile HRP interzise cu altele. Rezultatele analizei schimburilor comerciale prezentate în studiul realizat de Soto et al. (2021) confirmă feedbackul obținut de la părțile interesate.

Cele patru ONPP din afara UE care au declarat că au depus un dosar pentru ridicarea interdicției de import de HRP din țara lor consideră că procesul este complex, fiind solicitate informații prea specifice și nedispunând de orientări detaliate. Ele consideră, de asemenea, ca inspecțiile și capacitatea lor de a certifica HRP-urile retrase de pe listă au fost complexe, dar că o formare sporită a contribuit la abordarea complexității respective. Datele privind cuantificarea costurilor au fost prea limitate pentru a efectua o evaluare.

Dispozițiile articolelor 8 și 48 din regulament privind materialele utilizate în scopuri de testare oficială, științifice și în alte scopuri conexe par să fi fost simplificate comparativ cu situația din trecut, astfel cum au confirmat majoritatea respondenților, dar 11 dintre cei 31 de respondenți, din care 3 dintre cele 4 laboratoare care sunt principalii utilizatori, consideră contrariul. Experiența cu scrisoarea de autorizare a fost considerată nesatisfăcătoare de către majoritatea respondenților (32 %), din cauza problemelor legate de aprobarea scrisorii de către ONPP din afara UE, a sarcinii administrative, a lipsei de claritate a dispoziției, a lipsei de armonizare între statele membre și a solicitării repetate a unei astfel de scrisori adresate aceluiași expeditor.

Dispozițiile articolelor 60-64 din regulament privind utilizarea stațiilor de carantină și a instalațiilor de izolare pot fi considerate satisfăcătoare, astfel cum a confirmat marea majoritate a respondenților. Procedura de eliberare a materialului din condițiile de carantină pare să fie clară și eficace pentru toți respondenții.

5 CONTROALELE OFICIALE

Sectorul fitosanitar a fost inclus în domeniul de aplicare al OCR, iar controalele importurilor sunt efectuate în prezent în conformitate cu aceleași proceduri precum în cazul altor sectoare ale lanțului alimentar, cu puține excepții.

În ceea ce privește limitările evidențiate în introducere, trebuie remarcat faptul că chestionarul pentru OCR a avut o rată de participare mai scăzută.

Nu s-au putut formula concluzii cu privire la nivelul de eficacitate și armonizare a controalelor importurilor: Un număr de 35 dintre cele 65 de părți interesate respondente au considerat că punerea în aplicare a noului regim pentru controlul importurilor este eficace și armonizată, în timp ce feedbackul inițial din primele 5 dintr-o serie de 15-20 de audituri efectuate de Comisie privind punerea în aplicare a OCR a evidențiat deficiențe, statele membre neasigurând îndeplinirea cerințelor minime pentru PCF și CF. Procedurile de audit și verificare, procedurile documentate, planurile de monitorizare și eșantionare pentru a asigura

coerența controalelor fizice se află în stadii diferite de dezvoltare. TRACES-NT este operațional, dar există încă deficiențe în statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a cerințelor privind transporturile personale și materialele de ambalaj din lemn.

Utilizarea TRACES-NT poate fi considerată o îmbunătățire importantă adusă de OCR. De fapt, funcționalitatea oferită pentru notificarea neconformităților la import a fost declarată eficientă de către 80 % dintre respondenți. De asemenea, ONPP au evaluat în mod pozitiv interconectarea cu alte sisteme, ușurința de utilizare și disponibilitatea informațiilor.

OCR a introdus noi norme pentru controalele la punctele de control (PC) și pentru controalele bazate pe riscuri ale mărfurilor aflate în tranzit. Deși au fost instituite de o perioadă scurtă de timp, aceste controale ar putea fi considerate eficiente, astfel cum au declarat 47 din 52 și, respectiv, 31 din 36 de respondenți.

Stabilirea unor norme armonizate pentru eșantionare pentru controalele fizice efectuate prin inspecție vizuală [anexa III la Regulamentul (UE) 2019/2130¹⁰] a reprezentat o îmbunătățire importantă a sistemului de controale oficiale. De fapt, seriile de audituri anterioare identificaseră variații semnificative în ceea ce privește eșantionarea pentru controalele fizice, iar acest lucru a fost considerat o deficiență de către Comisie și statele membre. Potrivit răspunsurilor, dimensiunea eșantionului este în prezent stabilită într-un mod mai uniform, datorită unor cerințe mai clare. Cu toate acestea, unele părți interesate au raportat că dimensiunea eșantionului de transporturi cu loturi mici de mărfuri diferite este mult prea mare pentru a atinge nivelul minim acceptat de încredere stabilit în legislație, iar 33 % dintre acestea solicită o mai mare armonizare în ceea ce privește cantitățile minime care trebuie exceptate de la controale. Regulamentul (UE) 2019/2130 a introdus, de asemenea, noi dispoziții privind eșantionarea și testarea în vederea detectării infecțiilor latente. În conformitate cu feedbackul din chestionar, aceste noi dispoziții nu au afectat costurile, dar au permis ca testele respective să fie puse în aplicare în mod regulat.

Majoritatea ONPP nu au majorat numărul membrilor personalului sau volumul de muncă pentru a pune în aplicare modificările rezultate din OCR. Programul BTSF al Comisiei a inclus o secțiune dedicată privind noul OCR pentru inspectorii fitosanitari. În plus, aproape jumătate dintre respondenți au desfășurat activități de formare și de sensibilizare cu privire la OCR.

Totodată, modificările aduse legislației au condus la modificări foarte limitate ale numărului de PCF și PC, comparativ cu situația din trecut. Patru ONPP au închis punctele de intrare și trei au închis locuri de destinație aprobate, în principal din motive legate de volume mai mici de importuri, eficacitatea costurilor și reorganizarea financiară.

Potrivit unui procent de 25 % din răspunsurile furnizate de operatori și de asociațiile acestora, beneficiile aduse de modificările rezultate din OCR nu s-au realizat fără unele costuri, deoarece capacitatea de a importa plante și produse vegetale a fost redusă. Scăderea capacității de import se datorează în principal faptului că, în prezent, mărfurile sunt vămuite pe baza CF, în timp ce înainte, vămuirea se baza pe documentul de transport, care acoperea diferite certificate fitosanitare. În plus, aproape 1 din 3 respondenți din sectorul privat a

¹⁰ JO L 321, 12.12.2019, p. 128.

declarat că costurile controalelor au crescut, deși cu mai puțin de 10 %. Pentru un număr similar de respondenți, costurile au rămas aceleași.

Peste jumătate dintre ONPP au fost de acord că costul consumabilelor pentru efectuarea controalelor nu a fost afectat. Cu toate acestea, 67 % dintre ONPP au indicat că timpul necesar pentru efectuarea controalelor fie a rămas același ca înainte, fie a crescut cu mai puțin de 10 %. ONPP nu au raportat costuri suplimentare, iar același lucru a fost declarat atât pentru costurile controalelor la PCF, cât și pentru costurile totale raportate de operatori și asociații.

Un număr de 2 ONPP consideră că costul punerii în aplicare a unui plan de monitorizare pentru materialele de ambalaj din lemn și al actualizării protocoalelor de inspecție a crescut, iar costul suplimentar este mai mic de 10 %.

Pentru a pune în aplicare cerințele OCR pentru controlul bagajelor călătorilor, majoritatea ONPP au continuat să utilizeze abordarea bazată pe riscuri pe care o utilizau înainte de punerea în aplicare a OCR. Cu toate acestea, majoritatea ONPP au delegat autorităților vamale controalele documentare ale CF, iar puține dintre acestea au fost nevoite să își modernizeze instalațiile pentru a efectua controalele respective.

Cerința privind controalele post-import ale plantelor destinate plantării care intră în UE în stare latentă era în vigoare de puțin peste jumătate de an atunci când au fost lansate chestionarele. Acest lucru poate explica de ce 61,1 % dintre respondenți nu au avut nicio opinie. Cu toate acestea, 22,3 % dintre respondenți au evaluat măsura ca fiind eficace. Jumătate dintre ONPP respondente au subliniat complexitatea urmăririi importurilor de mărfuri prin intermediul altor state membre. În ceea ce privește organizarea controalelor post-import, majoritatea ONPP au considerat că procedura este simplă, dar o parte importantă a acestora a evaluat-o ca nefiind deloc ușoară. S-au obținut prea puține date cu privire la numărul și costurile inspecțiilor post-import efectuate pentru plantele destinate plantării importate în stare latentă, pentru a trage concluzii.

Atunci când au fost întrebați despre controalele mărfurilor vândute prin comerțul electronic, majoritatea respondenților au fost de acord că controalele vânzărilor la distanță ar trebui puse în aplicare în același mod precum în cazul lanțului de aprovizionare tradițional, pentru a asigura condiții de concurență echitabile în ceea ce privește menținerea nivelului de protecție împotriva riscurilor fitosanitare.

6 CONCLUZII

Pe baza datelor evaluate, s-ar putea considera că regulamentul și includerea controalelor fitosanitare în domeniul de aplicare al OCR au contribuit la atingerea obiectivelor de îmbunătățire a protecției fitosanitare a UE și de intensificare a acțiunilor proactive împotriva organismelor dăunătoare, respectând în același timp CIPP, prin abordări transparente și bazate pe riscuri. Punctele de vedere ale ONPP au fost pozitive în ceea ce privește dispozițiile care au oferit claritate în legătură cu controalele fitosanitare și dispozițiile care au îmbunătățit și mai mult protecția UE împotriva organismelor dăunătoare. Dispozițiile a căror introducere a fost percepută ca provocând dificultăți în cadrul schimburilor comerciale deja stabilite au fost percepute negativ de către asociațiile de la nivelul UE și al statelor membre.

În plus, analiza feedbackului primit de la părțile interesate cu privire la modificările cerințelor privind CF, modificările datorate OCR și introducerea interdicției temporare la import pentru HRP, împreună cu analiza datelor comerciale disponibile (Soto et al. 2021) indică o situație în care beneficiile depășesc costurile. Un aspect major care ar fi putut conduce la această evaluare pozitivă constă în activitățile de formare și de diseminare. Situația este mai puțin clară în ceea ce privește modificările aduse procedurilor la import și, în special, în cazul RNQP. Autoritățile din UE și din afara UE subliniază mai mult beneficiile modificărilor legislative decât operatorii privați. Aceștia din urmă tind să identifice un număr mai mare de deficiențe minore în punerea în aplicare a modificărilor legislative și să semnaleze domeniile în care sunt în continuare necesare ajustări.

Pentru a spori eficacitatea și punerea în practică a regulamentului și a normelor OCR și pentru a obține un grad sporit de utilitate, unele domenii ar putea fi luate în considerare pentru discuții suplimentare. Acest lucru se aplică (1) îmbunătățirii coerenței dispozițiilor privind RNQP și controalelor acestora, (2) procedurilor de acordare a derogărilor de la interdicțiile de import în temeiul articolului 40 din regulament, (3) consolidării transparenței procedurilor pentru plantele cu risc ridicat prevăzute la articolul 42 și (4) controalelor oficiale specifice privind plantele și produsele vegetale importate prin vânzări la distanță. Totuși, orice modificare posibilă ar trebui să aibă un domeniu de aplicare limitat, deoarece ar fi legată în principal de ajustările unui sistem deja funcțional.